

JORNADES DE FORMACIÓ PER AL PROFESSORAT D'ESTUDIS CATALANS D'UNIVERSITATS DE L'EUROPA CENTRAL I DE L'EST

17 i 18 DE MARÇ DE 2023

UNIVERSITAT DE BUCAREST

FACULTAT DE LLENGÜES I LITERATURES ESTRANGERES

STR. PITAR MOȘ NR. 7-13

JORNADES DE FORMACIÓ PER AL PROFESSORAT D'ESTUDIS CATALANS D'UNIVERSITATS D'EUROPA CENTRAL I DE L'EST 2023

Divendres, 17 de març

08.30h – 08.45h Acreditació dels participants

08.45h – 09.00h Salutació

Mianda Cioba, Facultat de Llengües i Literatures Estrangeres, Universitat de Bucarest

Ileana Ratcu, Facultat de Llengües i Literatures Estrangeres, Universitat de Bucarest

Eric Hauck, Delegació del Govern de la Generalitat de Catalunya al Sud-est d'Europa

Ariadna Puiggené, Institut Ramon Llull

09.00h – 10.30h Taller

Dues experiències d'èxit: Cronicando em Bucarest i microrelats fotogràfics

Sónia Dias Méndes, Universitat de Bucarest

10.30h – 10.45h Pausa cafè

10.45h – 12.15h Taller

Creació d'un curs exprés de cultura i civilització: el romanés com a llengua romànica

Ionuț Geană, Universitat de Bucarest

12.15h – 12.30h Pausa

12.30h – 14.00h Comunicacions

Anàlisi d'errors en l'ús de l'article en català com a llengua estrangera amb aprenents txecs

Cristina Rodríguez García, Universitat Masaryk de Brno

La traducció automàtica: aliada o enemiga de l'ensenyament de llengües?

Víctor Peña Irlés, Universitat de Bucarest

14.00h – 15.15h Dinar

15.15h – 17.15h Reunió del professorat d'estudis catalans d'universitats de l'Europa central i de l'Est

Dissabte, 18 de març

09.00h – 10.30h Comunicacions

Manuals txecs de català:

reflexions, motivacions, novetats

Jiří Pešek i Pavlína Javorová Švandová, Universitat Masaryk de Brno

L'ull de la ment en la paraula

Joan Llinàs Suau, Universitat de Bucarest

10.30h – 10.45h Pausa cafè

10.45h – 12.15h Comunicacions

Alcarràs, més que una pel·lícula

Roser Miquel Verdú, Universitat de Budapest

L'anàlisi del context intern i extern aplicat a la universitat: una eina per a les nostres classes

Fabián Ortega Pascual, Universitat de Belgrad

12.15h – 12.30h Pausa

12.30h – 14.00h Comunicacions

Literatura i cultura a l'aula de CLE: una seqüència didàctica

Elena Casas Cortada, Universitat Masaryk de Brno

El folklore català com a material didà

Anna Bakanova, Universitat Estatal de Moscou

14.00h – 16.00h Dinar

Tarda: Visita guiada per la ciutat de Bucarest a càrrec d'estudiants de català de la Universitat de Bucarest

Dues experiències d'èxit: Cronicando em Bucarest i microrelats fotogràfics

Sónia Dias Mendes, Universitat de Bucarest

En aquest taller s'exposaran dues propostes d'activitats de producció escrita, dutes a terme amb l'alumnat de portuguès de la Facultat de Llengües i Literatures Estrangeres de la Universitat de Bucarest, i que han tingut un gran èxit per l'impacte i la motivació generats entre els estudiants. El primer és un projecte de redacció de cròniques, que ja ha donat peu a la publicació de quatre volums impresos —*Cronicando em Bucarest*—, mentre que el segon consisteix en un taller de redacció de microrelats a partir de fotografies que també es publicaran. Després de l'explicació d'aquestes experiències pedagògiques i de les possibles variants aplicables a l'aula de CLE, hi haurà una part pràctica en què els assistents aplicaran les tècniques exposades de redacció de microrelats a partir de fotografies.

Sónia Dias Mendes (Porto, 1980) és lectora d'Estudis Portuguesos a Romania, al servei de l'Institut Camões a les Universitats de Bucarest (2017-) i Babeş-Bolyai de Cluj-Napoca (2021-), on ensenya llengua i cultures portugueses i didàctica del portuguès com a llengua estrangera (PLE). És llicenciada en Estudis Anglesos i Alemanys per la Universitat de Porto (Portugal), on també va realitzar dos postgraus en Ensenyament de PLE i el doctorat en Ciències del Llenguatge (didàctica, formació docent i aprenentatge en línia). Té experiència en l'elaboració de cursos en línia i d'exàmens de certificació de PLE, en l'edició de llibres de cròniques i en gestió cultural. Les seves principals àrees d'actuació són la didàctica del PLE, la producció de material didàctics, l'ensenyament plurilingüe i intercultural, l'autonomia d'aprenentatge i la producció escrita en llengua estrangera.

Creació d'un curs exprés de cultura i civilització: el romanès com a llengua romànica

Ionuț Geană, Universitat de Bucarest

En aquest taller, els participants —professorat de català— obtindran una visió clara de la programació d'unitats en l'ensenyament centrat en l'aprenent, amb èmfasi en les quatre habilitats (comprensió oral, expressió oral, comprensió escrita i expressió escrita). El plantejament de la presentació tindrà dos vessants: d'una banda, discutiré els conceptes teòrics (amb revisió de la bibliografia) emprats en l'elaboració d'un curs exprés de cultura i civilització (basat en la polida i ja coneguda taxonomia de Bloom) i, d'altra, presentaré el pla de lliçó en format PowerPoint. El meu pla de lliçó cobreix una sessió (dues hores amb pausa) de cultura i civilització romaneses en el programa de l'Any Preparatori de Romanès com a Llengua Addicional (segon semestre) de la Facultat de Lletres de la Universitat de Bucarest, en què el nivell mitjà dels/de les aprenents és A1-A2 (segons el MECR). El tema de la sessió és el romanès com a llengua romànica, que combina elements d'història, llengua i lingüística, cultura i civilització.

Ionuț Geană (1982) és professor titular i director del Centre d'Estudis Romanesos de la Facultat de Lletres (Universitat de Bucarest) i investigador al Departament de Gramàtica de l'Institut de Lingüística Iorgu Iordan-Alexandru Rosetti de l'Acadèmia Romanesa. Llicenciat per la Facultat de Lletres (grau el 2005 i màster el 2006), amb un doctorat en Lingüística (defensat el 2010). Entre el 2018 i el 2021 ensenyà romanès a la Universitat Estatal d'Arizona (Estats Units). Entre el gener i el juliol de 2018 fou beneficiari d'un premi per a estudiants sèniors atorgat pel programa Fulbright i en realitzà la recerca sobre el llegat istroromanès al Graduate Center de la City University de Nova York. Els seus interessos són la dialectologia romanesa i romànica, la morfosintaxi i l'adquisició de llengües addicionals.

Manuale txecs de català: reflexions, motivacions, novetats

Jiří Pešek, Universitat Masaryk de Brno i Universitat Comenius de Bratislava

Pavlna Javorová Švandová, Universitat Masaryk de Brno

En aquesta comunicació presentarem diferents materials didàctics de català en txec, des dels més antics fins a les publicacions més recents que inclouen també el manual *ManuCat* que està a punt de publicar-se. Així mateix, farem una reflexió sobre la necessitat d'un manual en txec adreçat, principalment, als estudiants del grau en Filologia Catalana de la MUNI. A més, compartirem la nostra experiència en el procés de creació i publicació d'aquest material.

Jiří Pešek va néixer a Brno (República Txeca) el 1989. Es va llicenciar en Filologia Hispànica el 2014 a la Universitat Masaryk de Brno i des de llavors hi treballa com a lector de català, especialitzant-se en classes d'història, cultura i literatura, sobretot novel·la barcelonina. Des del 2019 fa de lector de català a la Universitat Comenius de Bratislava (Eslovàquia). Compagina aquesta feina amb la traducció literària. Ha traduït al txec autors catalans com ara Rafel Nadal, Tina Vallès, Victoria Szpunberg, Mercè Cuartiella, Joan Manuel Soldevilla o Antoni Ferrando. També col·labora amb els mitjans de comunicació txecs i a través del seu blog (Catalunya2011) intenta divulgar la cultura catalana entre els lectors txecs.

Pavlna Javorová Švandová va néixer a Brno, República Txeca. Es va llicenciar en Filologia Hispànica i en Història i Teoria del Cinema el 2004 (Universitat Masaryk). Un cop acabats els estudis va començar a fer classes de català a la seva alma mater, cosa que continua fent fins ara. Ha fet diverses estades als països del domini lingüístic català, també va participar en un episodi del programa Katalonski (2018, TV3). Entre els anys 2007 i 2016 va treballar com a professora de català a la Universitat Palacký d'Olomouc. Tot i que es dedica, principalment, a l'ensenyament de català, ha impartit també cursos de cinema català. És autora del manual de català *ManuCat1* (2023, Elportál) i coautora del manual de morfologia catalana *GramCat* (2019, Elportál).

La traducció automàtica: aliada o enemiga de l'ensenyament de llengües?

Víctor Peña Irles, Universitat de Bucarest

D'ençà que va aparèixer, l'ús de la traducció automàtica en l'aprenentatge de llengües ha estat polèmic. Avui dia, aquest debat torna a ser d'actualitat, ara que la traducció automàtica neuronal, basada en la intel·ligència artificial, dona tan bons resultats. Què en fem, a l'aula de català? Cal prohibir-ne rotundament l'ús o en podem traure profit? En aquesta comunicació es pretén fer un resum breu del funcionament dels motors de traducció automàtica, explorar-ne l'aplicabilitat en l'ensenyament de llengües estrangeres i obrir un debat sobre el seu lloc a l'aula.

Víctor Peña Irles (Elx, 1992) és lector de català a la Universitat de Bucarest (Romania) des del 2019, on fa classes de llengua i literatura catalanes, i de traducció entre el romanès i el castellà. És graduat en Traducció i Interpretació de francès i rus per la Universitat Autònoma de Barcelona i té un màster en Tecnologies de la Traducció a la mateixa universitat, amb una especialització en traducció automàtica. Ha dut a terme tasques de gestió de projectes, traducció, subtitulació, revisió i postedició en el sector privat. A banda, ha estat beneficiari de premis i beques de l'Institut Cultural Romanès per a traductors literaris i ha col·laborat amb Ràdio Romania Internacional com a traductor i locutor.

Anàlisi d'errors en l'ús de l'article en català com a llengua estrangera amb aprenents txecs

Cristina Rodríguez García, Universitat Masaryk de Brno

L'article és una de les categories morfològiques més problemàtiques per als aprenents de català que no compten amb aquest determinant en la seva llengua materna. Aquest és el cas dels aprenents txecs, ja que han d'aprendre a emprar una classe de paraula que ni tan sols existeix en el seu sistema lingüístic. Així, l'objectiu d'aquesta ponència és descriure quines són les principals dificultats associades a l'ús de l'article en català per part d'aprenents txecs dins dels estudis del Grau de Llengua i Literatura Catalanes de la Universitat Masaryk de Brno, República Txeca. En primer lloc, es fa un breu repàs dels corrents lingüístics que han investigat els errors en l'aprenentatge d'una llengua estrangera. En segon lloc, es presenta la classificació dels errors detectats en una mostra de textos redactats per estudiants txecs de català com a part de les assignatures *Praktická katalánština 1 i 2* durant els cursos 2020-2021 i 2021-2022. En tercer i darrer lloc, es discuteix la utilitat que pot tenir l'anàlisi d'aquests errors per a la preparació d'exercicis concrets i l'ensenyament de la gramàtica en català com a llengua estrangera.

Cristina Rodríguez García és doctora en Lingüística (llengües romàniques) per la Universitat Masaryk de Brno, República Txeca. Actualment, treballa al seu Departament de Llengües i Literatures romàniques com a professora d'espanyol i de català. La seva activitat investigadora i docent se centra en els àmbits de la lingüística aplicada i la didàctica de llengües estrangeres. Ha publicat alguns articles sobre anàlisi d'errors en espanyol i en català, ha participat en diferents congressos nacionals i internacionals, i també ha col·laborat amb l'Institut Cervantes de Praga i amb l'Institut Ramon Llull. A més, és autora de la monografia *Análisis de errores en la interlengua de aprendices de ELE universitarios checos y eslovacos*, publicada per Masaryk University Press dins de la col·lecció Pontes Philologici.

L'ull de la ment en la paraula

Joan Llinàs Suau, Universitat de Bucarest

Les teories cognitivistes parteixen de principis extralingüístics: totes les llengües reflecteixen estructures creades a partir del sentit de la vista i del moviment dels nostre cos en l'espai. El cervell transforma aquest *input* motriu i visual en *output* sota la forma de llengua (estructures, principis, categories). Destacarem la teoria del prototip i els principis visuals i motrius en l'estructura del català, tot des de la perspectiva de l'ensenyament de llengües addicionals. Proposarem treballar lèxic i estructures (llindar: nivell B1) des de perspectives cognitives tot presentant propostes per explotar l'autocorrecció a l'aula i per permetre a l'aprenent establir correctament les categories del català. Partirem de la idea de treballar lèxic i estructures ja conegudes a fi de reforçar/repassar els coneixements ja apresos/adquirits (nous per si algú falta a classe) i alhora reforçar la seguretat i imatge pròpia de l'aprenent com a usuari/ària de català.

Joan Llinàs Sau, filòleg català (UIB, The University of Sheffield, Regne Unit). Màster en castellà-segona llengua (UNED), doctorand a la Universitat de Bucarest, on imparteix classes al grau de Llengua i Literatura Catalana i al de Traducció, català com a tercera llengua. Fins al 2017 hi fou lector i s'encarregà d'organitzar-hi el grau de Llengua i Literatura Catalana, de què impartí cursos teòrics i de què dirigí TFG. Hi imparteix classes de castellà, cursos teòrics i seminaris d'aquests. Fou el professor de català a la Universitat de Pitești (Romania, 2004-2008) i un dels del Campus Universitari de la Llengua Catalana (2005-2012), organitzat per l'IRL. Ha participat i publicat sobre fonologia, adquisició de llengües addicionals, la seva didàctica i sociolingüística, principalment. Ha impartit tallers i seminaris de formació de professor/es. Ha traduït literatura (prosa, poesia) i una guia de conversa romanès-català. Ha corregit i editat textos.

Alcarràs, més que una pel·lícula

Roser Miquel Verdú, Universitat de Budapest

Mirar una pel·lícula en la llengua d'aprenentatge i fer-ne una proposta didàctica amb els alumnes resulta en general una experiència gratificant i enriquidora. Tanmateix, la pel·lícula Alcarràs conté d'una manera significativa molts elements per fer-ne propostes, no només gramaticals sinó també i sobretot culturals. Per què? És una pel·lícula actual amb personatges i temes propers: la família, la terra, la feina, les tradicions, la pèrdua dels valors, els nous temps, els moments vitals... ítems que ens fan sentir iguals a tots, siguem d'on siguem i parlem la llengua que parlem. Per tant, aprofitant aquest recurs audiovisual tan actual i vivencial, es pretén fer una comunicació per extreure'n propostes didàctiques amb l'objectiu que els alumnes adquireixin més habilitats en la llengua d'aprenentatge, adaptant, sempre, les propostes als nivells.

Roser Miquel Verdú (Barcelona) és lectora de català a la Universitat d'Elte (Budapest). Filòloga catalana i mare, o al revés, la seva trajectòria professional gira al voltant de la llengua i la literatura catalana. Ha passat pel món editorial, la docència de català com a voluntària, secundària i adults i actualment, després de cursar el postgrau en Ensenyament de Català per a Persones Adultes, treballa a Budapest, fent classes de català i de castellà (llengua i literatura). A banda, és una lectora constant, cosa que l'ha portat a treballar en una escola d'escriptura i, com a colofó i repte personal, a escriure una novel·la. Una novel·la situada al Pròxim Orient, al Líban, per la seva connexió amb la llengua i la literatura àrab.

L'anàlisi del context intern i extern aplicat a la universitat: una eina per a les nostres classes

Fabián Ortega Pascual, Universitat de Belgrad

Molts de nosaltres hem sentit a parlar del concepte anàlisi del context, tot i que normalment el sentim aplicat a l'àmbit empresarial i econòmic. No obstant això, elaborar una petita anàlisi del context intern (la universitat) i extern (els estudiants) ens pot ajudar infinitament a saber com adaptem els nostres cursos als nostres estudiants i ens permet tenir una radiografia prèvia sobre com s'hauria de desenvolupar l'activitat docent. En aquesta comunicació, explicaré com vaig fer l'anàlisi de context intern i extern a la Universitat de Belgrad i plantejaré unes qüestions de millora que han sorgit fruit dels resultats obtinguts.

Fabià Ortega Pascual (Girona, 1996). Actualment, treballa com a lector de català a la Universitat de Belgrad (Sèrbia). Va estudiar Traducció i Interpretació de l'anglès i el francès a la Universitat Pompeu Fabra de Barcelona i, en acabar, va cursar el Màster en Ensenyament del Català i del Castellà com a Llengües Estrangeres, de la Universitat de Girona. En l'actualitat, cursa un segon màster a la Universitat Oberta de Catalunya en Drets Humans, amb l'objectiu d'estudiar la relació entre els DH i els drets lingüístics de les minories nacionals. Té previst realitzar un doctorat.

Literatura i cultura a l'aula de CLE: una seqüència didàctica

Elena Casas Cortada, Universitat Masaryk de Brno

Tot i que en els darrers anys han aparegut un grapat de novetats editorials molt interessants per a l'aula de català com a llengua estrangera, sovint –i especialment en el context universitari de l'exterior– volem adaptar els continguts a les realitats i interessos del nostre alumnat. La seqüència didàctica

de què parlarem en aquesta ocasió respon precisament a aquesta voluntat: partint de la lliçó 5 de l'A punt 4 (nivell B2), els materials complementaris que hem dissenyat serveixen per aprofundir en diverses figures rellevants de l'exili català de l'any 1939 (figures de l'àmbit literari, sobretot, però també artístic o periodístic, per exemple), i es treballen: la competència intercultural, la narració en temps passat i l'elaboració d'hipòtesis. Aquesta SD, a més, pot servir per enllaçar les assignatures de llengua amb les de cultura, que sovint també formen part del currículum dels estudis catalans a l'exterior.

Elena Casas Cortada es va formar a la Universitat Autònoma de Barcelona com a filòloga catalana i va cursar els màsters d'Estudis Avançats de Llengua i Literatura Catalanes i el de professorat. Ha estat lectora a la Universitat Masaryk de Brno des del 2018 al 2022 i actualment fa el doctorat en règim de cotutela entre aquesta universitat i la UAB.

El folklore català com a material didàctic

Anna Bakanova, Universitat Estatal de Moscou

No és cap secret que els textos folklòrics representen una font d'informació cultural i lingüística única i poden ser utilitzats com a material didàctic útil. El material folklòric permet als estudiants aprendre o revisar els temes de tots els nivells de la llengua, com ara fonètica, ortografia, gramàtica i sintaxi. A les classes de català a la nostra universitat sovint recorrem a diverses formes de gènere folklòric per resoldre problemes metodològics plantejats. En funció del nivell de competència lingüística, els alumnes es familiaritzen amb la cultura popular oral de Catalunya. A més de llegir, traduir i comentar textos populars a l'aula, els alumnes participen en diferents concursos i produccions teatrals. Cada any seleccionem textos de rondalles, assignem rols i portem un o dos contes a l'escenari. El folklore infantil —cançons, endevinalles, embarbussaments i altres gèneres— el fem servir, com a norma general, per organitzar festes com Nadal i Sant Jordi. D'aquesta manera, els estudiants coneixen la cultura festiva de Catalunya, les seves tradicions antigues i la seva llengua tan rica.

Anna Bakanova (1980, Moscou), llicenciada en Llengües Iberoromàniques per la Universitat Estatal Lomonósov de Moscou (MGU), té diplomes de l'Institut Cervantes i l'Institut Ramon Llull. L'any 2006 va defensar la tesi doctoral "Llenguatge dels contes populars d'Espanya" a la Facultat de Filologia de la MGU. Ha realitzat estades i visites d'investigació a la Universitat de València, a la Universitat de Barcelona i a la Biblioteca Nacional. Des de l'any 2000 imparteix classes de català al Departament de Lingüística Iberoromànica i s'ocupa de les activitats culturals (festes de Nadal, Sant Jordi, concursos) i del teatre estudiantil en català. És tutora dels treballs que tracten els temes de catalanística, organitzadora dels seminaris de traducció, i autora de publicacions i comunicacions científiques sobre el folklore, la llengua i la cultura catalanes.